

”Förvaltningsåtgärder för skarv”

Sammanfattning och utvärdering av äggprickning år 2011

”Förvaltningsåtgärder för skarv”
Sammanfattning och utvärdering av äggprickning år 2011
av Gunnar Berglund
Stockholms Stad/Idrottsförvaltningen/Fiske
e-post: gunnar.berglund@stockholm.se
Foto: Åke Thudèn

Bakgrund: Metoden att oljera skarvägg genomfördes år 2006 till 2010 i Stockholms skärgård. (2008 utfördes inga åtgärder) År 2011 återgick Länsstyrelsen till att endast tillåta prickning av ägg. Motiveringen skulle vara att det omålade ägget också försvann. Ett fenomen som märkligt nog inte fanns innan ornitologerna började besöka skären efter åtgärderna. Sambandet är oklart om exempelvis trutar och kråkfåglar får en chans att attackera både omålade och målade ägg. Med båda metoderna lämnas ett ägg orört med tanke på att skarvarna inte skall lämna kolonin och etablera sig på annan plats. Fördelen med oljeringen är att skarven ligger kvar på äggen en längre tid och att störningstiden minskar i jämförelse med prickning. En annan fördel med oljering är när tillståndsbeslutet från Länsstyrelsen kommer sent klarar sig framskridna embryon vid oljering men inte vid prickning.

Varför: I de allt svagare fiskbestånden med problemen med fiskrekrytering efter kusten i Fiskeriverkets Lars Ljunggrens utredning ”Spiggsystem eller rovfisksystem” misstänkts mellanskarven vara en starkt bidragande faktor. Mellanskarven misstänkts dra ut en länk i den ekologiska kedjan med djurplanktonbrist som följd. Mellanskarven blir också utpekad av Stockholms universitets utredning ”En studie av de minskade återfångsterna av havsöring 1999 – 2006” av Lisa Nilsson. Mellanskarven beräknas även fånga 15 – 18 ton fisk om dagen under häckningsperioden (2006). Den högre siffran vid räkning med SOF:s dygnföda, 0,6 kg per skarv. Den stora mängd skarvskadad fisk, och då inte i fiskeredskap skall heller inte underskattas.

Material: Båt, 2 olika prickningsverktyg (en kortare variant som prickas 2 ggr och en längre som prickar igenom ägget), protokoll, stega (stegar), engångshandskar, rengöringsmedel, desinfektionsmedel, sötvatten, stövlar, oömma regnskyddskläder och inte minst volontärer.

Årets åtgärder med prickning av skarvägg har varit framgångsrik så till vida att mellanskarvens expansion begränsats i framförallt södra skärgården. I norra skärgården har vår insats haft en marginell inverkan. Vi har också varit väl förbereda som tidigare gjort våra besök korta och intensiva för att få så liten störning som möjligt. Några iakttagelser och kommentarer:

1. Olyckligt att inte skäret Pjukan ingick i behandlingsprogrammet som ligger i det värst drabbade fiskrekryteringsområdet. Här skulle det vara intressant att till nästa år dela upp kolonin i 2 halvkor med oljering på den norra och prickning på den södra. Gärna med representanter från Länsstyrelsen som observatörer både under behandlingen, vid återbesök och utvärdering.
2. På Stora Äggskäret har skarven ökat i etableringen igen trots att antal boplatser i träd minskat p g a grenarna nu börjar ramla av. Här är önskvärt att två besök tillåts för att få bukt på tillväxten En intressant iakttagelse var att både gråtrut och ejder stordes något men truten rörde ej ejderbon under vår korta vistelse.
3. Tillståndsbeslut måste komma tidigare inför behandling. Både för planering och för att inte embryona har blivit långt framskridna. Även få tillstånd till åtgärder med laser i någon lämplig koloni, ex Skracken.
4. Skarven har nu minskat något i södra skärgården. Möjliga delförklaringar;
A) Födobrist (spybollarna är betydligt färre i år)
B) Prickningsinsatser. Skulle tillstånd beviljas på fler lämpliga kolonier kan fiskbestånden få en rejäl chans att återhämta sig, samtidigt som civil olydnad minskar (upphör) i områden med åtgärder beviljade av Länsstyrelsen.
C) Örnbesök, ständiga besök främst i yttre skärgården. Som rapporterades 2010 på ex skäret Våmklubben.
D) Två st kraftiga isvintrar i rad.

Tabell över åtgärder 2011

Skär, kobbar öar	Påverkade bon	Tot bon	Prick ägg 2011	Oljerade ägg 2010	Oljerade 2009
Marsskärgrundet	-	-	-	112	517
N Ryssmasterna	241	(316)	606	841	104
S Ryssmasterna	60	(125)	168	265	114
Äggskären	256	297	597	323	905
Fälöv	48	64	170	123	1.929
Våmklubben	0	0	0	153	1.151
Skorvan	462	507	1.321	-	-
Totalt	1.067	1.309	2.862	1.817	5.262

Kom. Totalt antal bon kan vara något osäker då vi vill göra en snabb insats speciellt vid N och S Ryssmasterna. Den höga siffran för oljerade ägg 2009 kan förklaras med att inga insatser utfördes 2008.

Gunnar Berglund

Detaljrappporter

Stora Äggskären den 5 maj 2011.

Personer: Lars Krögerström, Gunnar Berglund, Åke Thuden, Anund Tannergren, Åke Fjärdhäll. Lars Krögerström var oberoende observatör.

Gunnar noterade antal bon, ägg samt övrig häckning.

Tid: 10:05 – 10:45

Antal påverkade bon med prickade ägg: 256 st

Antal prickade ägg: 597 st

Kommentar: 1 ägg i varje bo lämnades orört (även där endast 1 ägg fanns i boet)

Opåverkade bon: 41 st

Övriga häckande arter: 9 st trut och mäsbon observerades (antagligen fler), 11 st ejderbo, 1 svanbo, 3 st kanadagåsreden.

Reflektioner: Mark och trädbon. Förhållandet mellan mark och trädbon har förändrats p g a att nästan samtliga grenar ramlat av träden. Ingen påverkan av övrig fågel på skarvbon observerades. 3 uppstötta strömmingar och 1 abborre observerades. Intressant att ingen predation på ejderäggen förekom trots häckande gråtrut som mer var oroliga för sitt eget näste.

Gunnar Berglund

Iakttagelserna i rapporten bekräftas och tillstyrkes av Lars Krögerström 070-399 74 02

Fälöv den 5 maj 2011

Personer: Lars Krögerström, Gunnar Berglund, Åke Thudèn, Anund Tannergren, Åke Fjärdhäll, Thure Hagman. Krögerström var oberoende observatör. Gunnar noterade antal bon, ägg och övrig häckning.

Tid: 11:55 – 12:15

Antal påverkade bon med prickade ägg: 60 st

Antal prickade ägg: 169 st

Opåverkade bon: (2) st (osäkert om det verkligen kan räknas som bon)

Övrigt häckande arter: 8 st trut- och måsbon. 3 ejderbon observerades. (säkert fler då skarvkolonien numera ligger ganska avskilt på skärets södra del.)

Kommentar: 1 ägg i varje bo lämnades orört (även där endast 1 ägg fanns i boet)

Gunnar Berglund

Iakttagelserna i rapporten bekräftas och tillstyrkes av Lars Krögerström 070-399 74 02

Skorvan den 5 maj

Personer: Lars Krögerström, Gunnar Berglund, Åke Thudèn, Åke Fjärdhäll, Anund Tannergren, Thure Hagman. Berglund noterade antal ägg och bon. Krögerström var oberoende observatör.

Tid: 12:30 – 13:30

Antal påverkade bon med prickade ägg: 462 st

Antal prickade ägg: 1.321 st

Antal opåverkade bon: 45 st (35 st tomma, 10 st med endast 1 ägg i redet)

Reflektioner: Inget ejderrede observerades men endast 25 % av skäret beträddes. 14 st trutbon.

Gunnar Berglund

Iakttagelserna i rapporten bekräftas och tillstyrkes av Lars Krögerström 070-399 74 02

Våkklubben den 5 maj

Personer: Lars Krögerström, Gunnar Berglund, Åke Thudèn, Åke Fjärdhäll, Anund Tannergren Thure Haggman. Berglund noterade antal ägg och bon. Krögerström var oberoende observatör.

Kolonin var övergiven troligen p g a ständiga örnbesök.

Reflektioner: 14 st trut- och måsbon från båt observerades.

Gunnar Berglund

Iakttagelserna i rapporten bekräftas och tillstyrkes av Lars Krögerström 070-399 74 02

Norra Ryssmasterna den 10 maj

Personer: Maria Boström, Mickael Ovegård, Gunnar Berglund, Åke Thudèn, Anund Tannergren, Åke Fjärdhäll. Anders Fredblad, Ingvar Borgström, Maria Boström var oberoende observatör (noterade även övrig häckning).

Gunnar noterade antal bon, ägg, (övrig häckning).

Tid: 30 minuter

Antal påverkade bon med prickade ägg: 241 st

Antal prickade ägg: 606 st

Antal opåverkade bon: ca 75 st (20 st bon med kläckta ungar, 3 st med endast 1 ägg i redet, räkning och behandling av främst trädbon avbröts p g a hänsyn till de kläckta ungar och den höga temperaturen)

Reflektioner: P g a det sena beslutet från Länsstyrelsen anser vi att vi kom för sent till denna koloni för att utföra en fullständig behandling. Behandlingen avbröts. Ejderbon 3 st och Trut 1 st bo.(obs ej fullständig). Kolonin lämnades i hast när insatsen avbröts.

Södra Ryssmasterna den 10 maj.

Personer: Maria Boström, Mickael Ovegård, Gunnar Berglund, Åke Thudèn, Anund Tannergren, Åke Fjärdhäll. Anders Fredblad, Ingvar Borgström, Maria Boström var oberoende observatör (noterade även övrig häckning).

Gunnar noterade antal bon och ägg

Tid: 20 minuter

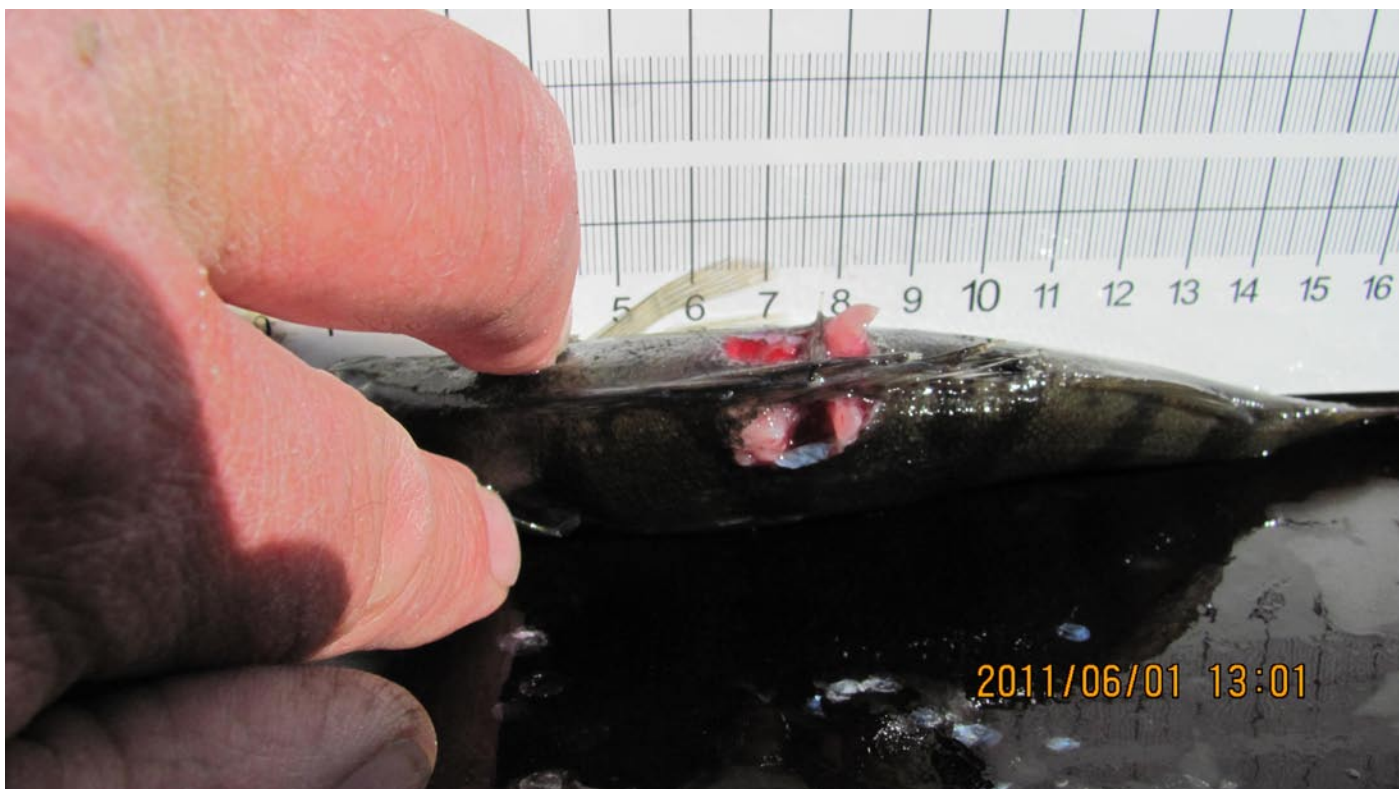
Antal påverkade bon med prickade ägg: 60 st

Antal prickade ägg: 168 st

Antal opåverkade bon: ca 65 st

Kommentarer: P g a att vi att ha så kort störning som möjligt blev inte heller här räkningen av trädbon exakt.

Gunnar Berglund

Skarvskadad fisk

Skarvskadad fisk

Skarvskadad fisk

Skarvskadad fisk